

به نام خدا

دوازدهمین کنگره سالیانه اخلاق پزشکی ایران و نهمین کنگره اخلاق پرستاری ایران

عنوان مقاله

ارائه راه حل برای چالش‌های مراقبت سلامت سطح اولیه در سالمندان: معرفی مهدهای روزانه سالمندان

Addressing Primary Healthcare Challenges for Older Adults: Introducing Elderly Day-Care Centers

نویسنده

لادن ناز زاهدی^۱

۱ پزشک و متخصص اخلاق پزشکی، عضو هیئت علمی فرهنگستان علوم پزشکی

ladannazzahedi@yahoo.com

چکیده فارسی

(مقدمه)

مراقبت سلامت سطح اولیه در سالمندان، علاوه بر اهمیت پزشکی، دارای ابعاد اخلاقی و انسانی قابل توجهی است. افزایش جمعیت سالمندان، چالش‌هایی مانند کاهش توانایی‌های جسمی، تغییر نقش‌های اجتماعی، افزایش وابستگی و خطر انزوای اجتماعی را به همراه دارد که می‌تواند به تضعیف حس کرامت، استقلال و ارزشمندی فرد منجر شود.^{۱،۲} از منظر سیاست‌گذاری سلامت، با توجه به محدودیت منابع و هزینه‌های بالای درمان‌های تخصصی و بیمارستانی، ضروری است تمرکز نظام سلامت از مراقبت‌های سطح ثانویه به تقویت مراقبت‌های سطح اولیه و پیشگیرانه منتقل شود. این رویکرد علاوه بر کاهش بار مالی نظام سلامت، می‌تواند کیفیت زندگی سالمندان را ارتقا دهد. یکی از راهکارهای مؤثر در این زمینه، توسعه مهدهای روزانه سالمندان است که به عنوان ساختاری تسهیل‌گر، ارتباط میان خانواده، جامعه و نظام سلامت را تقویت، و ضمن ارائه خدمات مراقبتی، به نیازهای روانی، اجتماعی و اخلاقی سالمندان توجه می‌کند.^۳

روش‌ها

این مطالعه با رویکرد مرور متون انجام شد. منابع علمی از پایگاه‌های Google Scholar، SID و Magiran جستجو گردید و کلیدواژه‌های «مراقبت سطح اولیه»، «اخلاق مراقبت»، «سالمندی» و «مهد روزانه سالمندان» برای شناسایی مقالات مرتبط به کار

گرفته شدند. سپس محتوای استخراج شده بر اساس موضوعاتی همچون چالش‌های اخلاقی در مراقبت از سالمندان و نقش مهدهای روزانه در پاسخ به این چالش‌ها تحلیل و طبقه‌بندی شد.

یافته‌ها

بررسی متون نشان داد، مهدهای روزانه سالمندان می‌توانند نقش مهمی در کاهش مشکلات جسمی، روانی و اجتماعی ایفا کنند.^{۵،۴} ارائه فعالیت‌هایی مانند کاردرمانی، ورزش‌های سبک، برنامه‌های گروهی و نظارت بر وضعیت سلامت، علاوه بر پیشگیری از انزوای اجتماعی، به تقویت احساس ارزشمندی، مشارکت فعال و استقلال سالمند کمک می‌کند.^۶ شواهد نشان می‌دهند، بسیاری از نظام‌های سلامت جهان، به دلیل محدودیت منابع و هزینه‌های بالای خدمات بیمارستانی، به سمت تقویت مراقبت‌های سطح اولیه حرکت کرده‌اند. در ایران نیز تعداد این مراکز هنوز محدود است، اما با افزایش جمعیت سالمند، توسعه و گسترش آنها از اولویت‌های آینده نظام سلامت به‌شمار می‌آید. مطالعات آتی می‌توانند نقش مهدهای روزانه در کاهش بار نظام سلامت و ارتقای کیفیت زندگی سالمندان را به‌صورت کمی و کیفی مشخص کنند.

نتیجه‌گیری

توسعه مهدهای روزانه سالمندان پاسخی کاربردی و اخلاق‌محور برای ارتقای مراقبت سطح اولیه و حفظ کرامت انسانی سالمندان است. حمایت از گسترش این مراکز، آموزش نیروی انسانی متخصص و توجه سیاست‌گذاران به نقش اجتماعی و اخلاقی آنها می‌تواند به بهبود کیفیت زندگی، افزایش استقلال و ارتقای رفاه سالمندان کمک کند و در نهایت، راهکاری پایدار برای کاهش فشارهای مالی و درمانی نظام سلامت فراهم آورد.

کلیدواژه: مراقبت سطح اولیه، اخلاق مراقبت، سالمندی، مهد روزانه سالمندان

منابع

- ۱ اورنگ سهیلا، خان احمدی محمد. ملاحظه‌های اخلاقی در دوره سالمندی. اخلاق در علوم و فناوری. ۱۳۹۵؛ ۱۱ (۴): ۱-۶. URL: <http://ethicsjournal.ir/article-fa.html۴۲۷-۱>
- ۲ Liao L, Feng M, You Y, Chen Y, Guan C, Liu Y. Experiences of older people, healthcare providers and caregivers on implementing person-centered care for community-dwelling older people: a systematic review and qualitative meta-synthesis. BMC geriatrics [Internet]. ۲۰۲۳ Mar ۳۱;۲۳(۱):۲۰۷. Available from: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/۳۷۰۰۳۹۹۲/>
- ۳ Chen J, Zhu Y, Song Y, Liang Y, Wang L, Li W, et al. Current situation and factors influencing elderly care in community day care centers: a cross-sectional study. Frontiers in medicine (Lausanne). ۲۰۲۴ Jan ۱۷;۱۰.
- ۴ Fields NL, Anderson KA, Dabelko-Schoeny H. The Effectiveness of Adult Day Services for Older Adults. Journal of Applied Gerontology. ۲۰۱۲ Jun ۴;۳۳(۲):۱۳۰-۶۳.
- ۵ Lunt C, Dowrick C, Lloyd-Williams M. What is the impact of day care on older people with long-term conditions: A systematic review, Health & Social Care in the Community, ۲۰۲۰ Dec ۱۷;
- ۶ آسیدعلی معصومه، صادقی محلی نسیم، نوروزی کیان. مروری بر مراکز روزانه مراقبت سالمندان در جهان. سالمند: مجله سالمندی ایران. ۱۳۹۷؛ ۱۳ (۴): ۵۱۸-۵۲۹. URL: <http://salmandj.uswr.ac.ir/article-fa.html۱۲۰۶-۱>
- ۷ احمدی، یزدان و عسگری قطب آبادی، علی و هادی، محدثه، ۱۳۹۸، مروری بر آموزش مبتنی بر اخلاق حرفه‌ای بر توان خود مراقبتی سالمندان در پرستاری، ۱۱۴۲۳۸۴، <https://civilica.com/doc/۱۱۴۲۳۸۴>

Title

Providing Solutions for Primary Healthcare Challenges in the Elderly: Introducing Elderly Daycare Centers

Dr. Ladannaz Zahedi¹

MD, PhD of Medical Ethics, Faculty member of Iranian Academy of Medical Sciences

Email: Ladannazzahedi@yahoo.com

ABSTRACT

Introduction

Primary healthcare for older adults, in addition to its medical importance, has significant ethical and human dimensions. The growing elderly population faces challenges such as declining physical abilities, changing social roles, increased dependency, and risk of social isolation, which may undermine their dignity, independence, and sense of self-worth. From a health policy perspective, given the limited resources and high costs of specialized and hospital-based care, it is essential to shift the focus of healthcare systems from secondary care toward strengthening primary and preventive care. This approach not only reduces the financial burden on the healthcare system but also improves the quality of life for older adults. One effective strategy in this regard is the development of elderly day-care centers, which serve as facilitators connecting families, communities, and healthcare systems, while providing care services that address the psychological, social, and ethical needs of older adults.

Methods

This study was conducted as a literature review. Scientific resources were searched in Google Scholar, SID, and Magiran using keywords such as “primary care,” “care ethics,” “aging,” and “elderly day-care centers” to identify relevant articles. The extracted content was then analyzed and categorized based on themes including ethical challenges in elderly care and the role of day-care centers in addressing these challenges.

Findings

The review indicated that elderly day-care centers can play a significant role in reducing physical, psychological, and social problems among older adults. Activities such as occupational therapy, light exercises, group programs, and health monitoring, in addition to preventing social isolation, contribute to enhancing self-worth, active participation, and independence. Evidence shows that many healthcare systems worldwide are moving toward strengthening primary care due to resource limitations and the high costs of hospital services. In Iran, the number of such centers remains limited; however, with the growing elderly population, their development and expansion are expected to become a priority for the healthcare system. Future studies could quantify and qualify the role of day-care centers in reducing the burden on healthcare systems and improving the quality of life for older adults.

Conclusion

The development of elderly day-care centers provides a practical and ethically grounded approach to enhancing primary care and preserving the dignity of older adults. Supporting the expansion of these centers, training specialized personnel, and recognizing their social and ethical roles can improve the

quality of life, increase independence, and promote the well-being of older adults, while providing a sustainable strategy to reduce financial and treatment pressures on the healthcare system.

Keywords

Primary care, care ethics, aging, elderly day-care centers